

Lista Światowego Dziedzictwa Kultury UNESCO

Małopolskie drewniane kościoły

Sześć drewnianych kościołów małopolskich znajdujących się w Dębnie, Lipnicy Murowanej, Sękowej, Haczowie, Bliznem i Binarowej zostało wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa Kultury UNESCO.

W

a 27 sesji UNESCO wpisano jeszcze 23 inne obiekty. Polskie kościoły znalazły się obok takich miejsc jak: Dolina Bamian w Afganistanie (głośno było o niej w marcu 2001 r., kiedy talibowie wysadzili w powietrze dwa niezwykle posągi Buddy), historyczne centrum miasta Valparaiso w Chile, dzielnica żydowska i bazylika św. Prokopiusza w Trebicu w Czechach, a także inne zabytki i miejsca, mające znaczenie dla kultury świata, znajdujące się w Gambii,

Indiach, Iranie, Iraku, Izraelu, Kazachstanie, Włoszech, Meksyku, Rosji, Hiszpanii, Sudanie, Wielkiej Brytanii i Zimbabwie.

To jedenasty wpis na Listę Światowego Dziedzictwa Kultury dotyczący obiektów i miejsc znajdujących się w Polsce. Wpis dotyczący kościołów Małopolski rozpatrywany był już rok temu. Zmienione kryteria, jakie muszą spełniać wnioski o dokonanie wpisu, spowodowały konieczność ich uzupełnienia i przesunęły formalne dokonanie

2

3

4

5

6

wpisu o rok. O miejsca na liście UNESCO mogą się ubiegać tylko te zabytki, które – oprócz oczywistej cechy bezspornego znaczenia dla światowego dziedzictwa kultury – są właściwie utrzymane i ich stan konserwatorski nie budzi wątpliwości.

Drewniane kościoły Małopolski to niezwykłe obiekty. Stanowią wspaniałe świadectwo kunsztu cieśli, którzy je zbudowali oraz artystów, którzy trudzili się nad ich wystrojem. Niezwykłe jest w nich również i to, że pomimo upływu kilkuset lat od ich powstania, spełniają zadanie, dla którego zostały stworzone – ciągle gromadzą się w nich kolejne pokolenia wiernych. Wszystkie elementy tych niezwykłych zabytków współgrają ze sobą, poczynając do kształtu kościołów i ich wkomponowania w krajobraz, poprzez budulec, a skończywszy na wystroju wewnętrznym – wspaniałych polichromiach pokrywających ściany i stropy, gotyckich tryptykach, rzeźbach i innych zabytkowych elementach wyposażenia.

Od wielu lat polska zabytkowa drewniana architektura systematycznie ubożeje. Część obiektów, a zwłaszcza te, które

7

mają właścicieli i nie są systematycznie konserwowane, giną z powodów naturalnych. Wiele zostaje zniszczonych (najczęściej całkowicie) w wyniku pożarów. Jest to tym bardziej bolesne, iż dotyczy drewnianych budowli, które potrafiły przetrwać kilkaset lat i dziesiątki, czy może nawet setki zagrożeń związanych z naszą burzliwą historią.

W trakcie przygotowań małopolskich kościołów do wpisu na Listę Światowego Dziedzictwa, oprócz najważniejszych konserwatorskich zadań, nie zapomniano również o bezpieczeństwie świątyń. Wszystkie

już objęta monitoringiem pożarniczym. Sygnał o zagrożeniu przesyłany jest do zawodowych jednostek straży pożarnej. To kompleksowe podejście do sprawy konserwacji zabytków powinno stanowić pewnego rodzaju zasadę postępowania zarówno dla właścicieli zabytków, jak i Służby Ochrony Zabytków. W pracy konserwatorskiej trzeba dążyć do niwelowania wszystkich potencjalnych zagrożeń, w tym zakresie być może pomocne będą przepisy nowej ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. ❖

1. Kościół w Lipnicy Murowanej
2. Binarowa
3. Binarowa
4. Dębno
5. Binarowa
6. Binarowa
7. Binarowa

Fot. Marcin Ogrodzki